

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompa Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona. Fél évre . . . 4 korona.
Egyes szám ára . . . . . 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petsor térfogata . . . 12 fillér.
Nyilttér sora . . . . . 40 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Háború.

Nem lesz mindig olyan csöndes és derűs világ, mint eddig. Ha a régiak jelei nem esálnak, akkor bekövetkezik a nemzetközi békekesség fölfordulása és megdördülnek a királyok utolsó döntő okai, a mint az ágyukat nevezi a régi latin mondás (ultima ratio regum).

Soha annyi árvíz, földrengés, megüstökös csillag nem járt hosszú évek sora óta, mint mostanában; ez pedig a régiak babonás receptje szerint azt jelenti, hogy fejük tetejére fordulnak az emberek társas életét szabályozó szervezetek is. Babonás ez a sejtelen, de annyi igazság van benne, hogy többnyire együtt vagy közel időben szokott járni az üstökös csillag, földrengés, vizáradás, meg a háború. Az okozati összefüggésüket még nem ismerjük, de az már szintén közmondásszerű tapasztalat, hogy a rossz dolog, a baj ritkán jár egyedül, hanem egyik csapás után szokott jönni a másik. Talán az a lélektani okadatolása is lehetne a dolognak, hogy a természetnek rendkívüli eseményei idegesebbé, ingerlékenyebbé teszik az embert is s a tömegek lelkében is megbomlik az egyensúly és kitörnek a belső indulatok.

Elég az hozzá, hogy akármilyen okból; nagyon közel fujdogálnak a háború előszelei.

A mai nemzedék évtizedek óta nem látott háborút itt Európa közepe táján. Egész nemzedékek nőttek föl és férfi korba léptek, a mióta csak az öregek elbeszéléseiből, könyvekből vagy katonai parádékból ismerjük a háborút. Pedig talán már itt van a küszöbön.

Az apokalyptikus sejtelmek egész rajta fogja körül az embert annak elgondolására: mi lesz majd, ha a mának nyomasztó gondjai megszázaszorozódnak, ha az élet még elviszhetetlenebbül megnehezedik, ha az államok feje fölött hõmpolygó viharfelhõkből egyszerre végig-

szikázik a villámlás és országokon keresztül dörög a menydörgés robaja, a melynek visszhangja lesz a milliók ajkain fölhangzó jajkiáltás?! S az egyik jaj még el sem hangzott, már következik utána a másik jaj!

Jókay tollára volna szükség, ha valaki ilyen világrendítő témákról méltó módon akarna írni, mert az nem adatik mindenkinek, hogy látnoki szemmel belenézzen a mult és jövendő homályaiba.

A viharfelhõk azonban nagyon közel vannak. Itt lebegnek a szomszéd Balkán félsziget hegyei és völgyei fölött, a melyeknek katlanában sokféle nép éldegél. Azokat az ókortól fogva csak egy-egy kiválóan erőteljes hatalom tudta egynehány évszázad idejére egy kalap alá fogni és egy közös műveltség hordozóivá kényszeríteni. A mint az erős hatalom bomladozott, úgy mozgolódtak a különböző völgykatlanok és vidékek népei, folyton erősebben hangzott a morajuk, mint föl szabaduló démonok zugása.

A mi volt az ókorban Nagy Sándor makedóniai birodalma és annak örököse: a római birodalom, azt a szerepet vette át az újkorban a török, a ki ismét vaskézzel egyesíté a Balkán számtalan völgykatlanában lakó néptöredékeket; de a török birodalom bomlásával egymásután kezdtek szabadon lélekezni és önálló államokká alakulni a görögök, montenegróiak, majd az oláhok, szerbek, bulgárok; most meg már az albánok és makedónok sincsenek megelégedve a török uralommal, mert az egészen más műveltség, más világnézet uralmát terjesztette fölöttük és nem alakította át gyökeresen, csak a fölületen vonta be mintegy hálójával. A háló elszakadt és bomladozik a fölületen, így széthullanak az össze nem tartozó részek.

Ez rövid foglalatban a Balkán bonyodalmainak történeti lényege; ez ismétlődik ott már harmadszor; a mi korunkban ugyan lassabban, mert nem egyes-

deszpoták kiváló hatalma intézi már a nemzetek sorsát, hanem a nemzetek rokon- és ellenszenve és az európai egyensúly érdekpoltikája is beleszól az új alakulások és törekvések történetébe.

Sok tényezőt érdekel manapság egyes országok bomlása, kivált pedig a Balkán sorsa, a melyben nemcsak mi szomszédok vagyunk érdekelve a határon kigyuló tüzek lángjaitól, hanem nálunk talán jobban érdeklődnek a terjeszkedésre vágyó északi és nyugati hatalmak, a melyeket néha csak a kiválóan tontos gazdasági törekvések vezérelnek.

A Balkán még jóformán a középkorát élő terület, a melyen csak a vasutvonalak képviselik az újkor haladását, de intézményei, főleg népeinek életmódja, szokásai, erkölcsi fölfogása kezdetlegesek és patriarkálisak és az erősebb dominál az ököljog alapján.

Ezért veszedelmes dolog, ha ott a kis országok és népek fölfegyverkezve néznek farkasszemet: kiszámíthatatlan dolog, hogy meddig terjed a háború tüze és nem támad-e belőle az érdekösszeüt-közések révén középeurópai kavarodás?

Mikor fölesapnak a háború lángjai, akkor az emberi társaságok képe megváltozik. Bizalmatlanná lesz a tőke, elzárja pénzeit vasszekrényeibe, hogy a küntforgó kincsek a zavarosban el ne kallódjanak. Evvel kezdődik a gazdasági élet válsága az egész vonalon, mert egész gazdasági életünk, főleg iparunk és kereskedelmünk a pénzre van alapítva s a pénzforgalom megapadásával kiszáradnak a közvetítő csatornák. A pénz visszavonulásával megdrágulnak az árucikkek, majd a közszükségleti és élelmi cikkek. Fojtó nyomás nehezedik az egész közéletre.

A hová pedig elhatott a háború vihar, ott minden háttérbe szorul a hadseregek érdekei mellett s az általános izgalom zavaraiiban csak az öldöklő események érdeklík az embereket. Vérontás,

Üzlet áthelyezés!

Tisztelettel értesitem a mélyen tisztelt vevő közönséget, hogy

óra- és ékszer üzletemet

Idj. Rábely Miklós könyv- és papírkerekedése mellé (Deák F. utca 20.) helyeztem át. Nagy raktár zseb-, fali, inga és ébresztő órákban, 14 karátos arany- és ezüst ékszerekben. — **Amerikai duble nyakláncok** 10 évi gyári jótállással; óra- és ékszer javítások, **vésések** saját műhelyemben kívánatra **azonnal** is elkészülnek.

Megbízható javító műhely! **VALASZKAY REZSŐ** órás és ékszerész **RIMASZOMBAT.** Pontos kiszolgálás!

halál és tűzvészek lángjai jelzik azt az utat, amerre a háború keresztülvonult s e letaposott földön épen annyi pusztulást sirat a gazda, mint a mennyire a háború nyomán járó járványos betegségek megtizedelik az elnyomorodott lakosságot.

Irtózatossá a háború minden tekintetben: pusztítja a nép fiainak életét, egészségét, hátráltatja a társaséletben szükséges munkát és a forgalmat megakasztja; sokszorosán fokozza a megélhetés nehézségeit és egyeseket, sőt egész országokat gazdasági válságba sodor.

Miért van mégis háború, ha ennyi baj jár a nyomában? Miért nem lehetünk el háború nélkül?

Mert a háború néha épen olyan szükséges tisztulást hoz a közéletbe, mint a zivatar, fölfriessíti a rekkenő levegő elviselhetetlen nyomasztó állapotát.

Az ember benne él a világ mechanizmusában, a hol a rosznak, a bajnak, a csapásnak is megvan a maga szerepe és az ember még a maga körében sem tudja simán elintézni a tőle függő dolgokat.

Ha minden ember szívében művelt és igazságos volna, ha a szeretet volna a legfőbb kapocs, a mi embert emberrel összeköt, akkor el lehetne kerülni a háboru borzalma.

De még nagyon messze távol van az a korszak, a mikor erről egész komolyan gondolkozhatunk. Addig a felgyülemlett igazságtalanságok, elnyomások, az önérdék és az indulatok tulkapásai csak a háboru zivataros villámainál fognak el-tisztulni a közélet teréről; addig az emberi társadalmak élete hasonló az anyag mechanikus életéhez, a melynek részei az egyensúlyból kibillenés után csak rombolással juthatnak ismét egyensúlyba.

Még mindig igazak Arany János szavai az örök békéről:

„Hagyjátok a meddő vitát,
Bölcs Isten az, a ki rendel:
Az ember sorsa, hogy legyen
Békében, harczban ember . . .
Polgára a hazának; ☩
Válassza itt — válassza ott
A jobbik részt magának.“

De azért törekedjünk a jobbra: a műveltség és igazság elterjedésére, mert csak ez nyújt reményt a háború borzalmainak elkerülésére. ☉

Vármegyei rendkívüli közgyűlés.

Gömör és Kishontvármegye alispáni hivatalától. 15166—1912. sz.

A szervezeti szabályrendeletünkben előirt októberi rendes közgyűlés az 1912. LVII. t. cz. ben foglalt intézkedések foganatba vétele miatt ez évben megtartható nem lévén, ezen közgyűlésnek november hó folyamán leendő megtartásához mai napon a m. kir. belügyminiszteriumhoz feliratot intéztem.

Minthogy azonban a most hivatolt t. cz. rendelkezéseinek képest a vármegyei alkalmazottak némelyikének magasabb fizetési osztályba előléptetése és első szolgálati pótlékban részesítése a megyei közgyűlés hatásköréhez utaltatott, s a meghozandó határozatok adatai alapján jelentkező szükséglet az 1913. évi háztartási költségvetésbe beállítandó, e célból tehát kizárólag a vármegyei alkalmazottak illetményrendezési kérdésében **rendkívüli közgyűlés** megtartása vállott szükségessé.

Ezen rendkívüli közgyűlés határideje folyó **évi október hó 25-ik napjának d. e. 10 órájára** Rimaszombatba a vármegyei székház nagytermében Főispán ur önméltóságával egyetértőleg tüzetett ki.

Midőn erről a megye közönségét értesitem, egyuttal hivatalos tisztelettel felkérem, hogy a kitűzött helyen és időben megjelenni s a tanácskozásban tapasztalt ügybuzgalommal részt venni sziveskedjék.

Rimaszombat, 1912. évi szeptember hó 29.

Lukács, alispán.

Tűzoltónap.

Az országos tűzoltószövetség tudvalevőleg tűzoltó-otthon akar létesíteni a mentés közben szerencsétlenül járt és munkaképtelenné vált tűzoltók számára. Az orsz. tűzoltószövetség ügyvezetőjének tollából: „Tűzrendészeti Közlöny“-ből vettük át az alábbi fölhívást, a melyet a nemes és humánus célra való tekintettel közönségünk figyelmébe melegen ajánlunk:

„Hogy a magyar Tűzoltó-otthon a közel jövőben létesülhet-e, ennek az eszterdőknek október 12—14. napjain fog eldőlni. A tűzoltóságok életrevalósága, ügyessége s a nagyközönség buzgó támogatása ezeken a napokon vagy megteremti azt az anyagi sikert, amelynek alapján a Tűzoltó-otthon falai felépülnek, vagy — mint sok életre kelt, de szunnyadó eszme — akár évtizedekre álmódozhatunk annak megvalósulásáról és kesereghetünk a saját éhhetetlenségünkön.

Mert arról van szó, hogy ez a második Tűzoltónap egyuttal az utolsó is a mi életünkben. Nemesak a belügyminiszteri leirat szerint az, de utolsó a mi akaratunk szerint is, mert épen mi tűzoltók tudjuk azt legjobban, hogy a közönség támogatásával visszaélni, azt a végletekig fokozni nem szabad.

Ezt az utolsó alkalmat meg kell tehát ragadnunk, ha azt akarjuk, hogy a Tűzoltó-otthon falaira a tetőzetet ráakasszuk s azt nemes céljai számára felavathassuk.

Október 12—14-én minden tűzoltónak ki kell venni részét a becsületes pénzgyűjtés munkájából és már előzetesen megtenni minden előkészületet arra, hogy azok a napok készületlenül ne találjanak bennünket és ne az utolsó napokban kapkodjunk fejveszetten.

A „Tűzoltónap“ rendezőse (Budapest, VII., Rákóczi-ut 38. sz. IV. emelet) minden tekintetben szívesen áll rendelkezésére azoknak a bajtársaknak, akik bármi tekintetben hozzá fordulnak.

Teljesen díjtalanul küld kívánatra megfelelő számú plakátot: elszámolás kötelezettsége mellett esinos, piros székfüvirágokat, amelyek 1 koronával árusíthatók. Megküldi a Kállay Miklós által irt remek szép költeményt és ha a szindarab ügye el lesz akkorra intézve: a szindarab szövegét is.

A központi rendezőség felkéri az ország összes papjait, hogy okt. 12, illetve 13-án a szószékről hirdessék eszméinket és buzdítsák a hiveket arra, hogy fillereiket hozzák el a nagy eszme oltárára.

Nincs akadályja annak, hogy az iskolákban 14-én délelőtt a tűzoltóság feladatáról előadás tartassék és azután a Tűzoltó-otthon javára gyűjtsenek. Sőt nagy a reményünk arra, hogy az összes vasutak vonalain engedélyezik gyűjtésünket.

A községi- és körjegyzői kar irántunk való igaz, meleg támogatása kétségen felül áll; a vármegyék vezetői oldalunkon; minden becsületes, okos magyar ember érzi és tudja, hogy mivel tartozik a tűzoltóságnak. Ezt a tartozást a múlt évben nem sikerült teljesen letörleszteni, mert az előkészületek és a körülmények nem adtak módot erre nemes közönségünknek.

Itt van tehát az ideje és módja, hogy ezt a támogatást most kikérjük és meg- ragadjuk.

A Tűzoltónap fővédőségét ő cs. és kir. fensége, *Augusztá* főherczegasszony volt kegyes elfogadni, míg védnöknőink gr. *Széchenyi* Viktorné és gr. *Ráday* Ge-deonné méltóságos asszonyok. Nem képzeljük, hogy legyen oly falu, ahol e nagyasszonyok példáján felbuzdulva, a magyar hölgyek meg ne alkotnák a Tűzoltónap hölgybizottságát, hogy gyűjtésükkel biztosítsák annak sikerét.

Csak tessék buzgólkodni! A tűzoltóság tagjai vegyék azonnal a kezükbe az eszme propagálását. Agitáljanak, serkent-senek, kérjenek, ha kell könyörögjenek; szóval vegyék komolyan ezeknek a napoknak a jelentőségét.

Szeretettel, igaz bajtársi ragaszkodással kérem erre minden bajtársamat, rang és állásra való tekintet nélkül. Akit magas állással, gazdagsággal, jóléttel áldott meg az Isten: az toborozzon hiveket a maga körében, mutasson példát és gyűjtse a papirospénzeket és az aranyakat; akik szegény sorsban vannak, azok gyűjtsék a filléreket. A fillérek ép oly becsesek előttünk, mint az aranyak s egyaránt alkalmasak arra, hogy belőlük is aranyak váljanak.

El azonban ne huzódjék senki! Aki ezt teszi, az árulója az eszmének és arról tesz bizonyosságot, hogy csak talmi tűzoltó! Mert nem elég csak viselni az egyenruhát, még az sem elég, hogy szolgáljuk embertársaink érdekeit, most csak az tesz eleget kötelességének, aki beáll a gyűjtők sorába és ezen a téren is megmutatja, hogy igazi emberbarát, — esetet, nyomorék bajtársaink ügyének, a Tűzoltó otthonnak igaz barátja!

Jászberényi Miklós.“

Városi közgyűlés.

Rimaszombat város képviselőtestülete t. hó 3-án közgyűlést tartott, melyen a tisztségviselőknél megjelentek: Dr. *Baksay* Dezső, *Boczkó* Dániel, *Bodor* István, *Fábray* Zoltán, *Grosinger* Miksa, *Jaczkó* Pál, *Koreny* Pál, id. *Rábely* Miklós, *Szabó* István, id. *Törköly* József, *Varga* István, *Zachar* Gusztáv és dr. *Zehery* István képviselőtestületi tagok.

Dr. *Kovács* László polgármester a közgyűlést megnyitván, bejelentette, hogy báró *Haza* Samu m. kir. honvédelmi miniszterhez, mint a városunk szülöttéhez, a legutóbb ért legfelsőbb kiténtetése alkalmából ugy a saját, mint a város közönsége nevében üdvözlő táviratot intézett, melyre a miniszter szívélyes hangu táviratban válaszolt. Ezen válasz felolvasása képezte a tárgysorozat első pontját s a közgyűlés ugy a polgármester eljárását, mint a miniszter válaszát élénk helyesléssel fogadta.

Ezután a tárgysorozat főbb pontjai közül tudomásul vette a közgyűlés, hogy az 1910. évi közpénztári számadást a vármegye törvényhatósági bizottsága jóváhagyta, majd pedig a város külterkei és pusztáira vonatkozó építkezési szabályrendeletet fogadta el a közgyűlés. Ezen szabályrendelet a város belterületére ér-

vénnyel bíró szabályrendelet alól a külső építkezések egyszerűsítésére és megkönnyítésére állapít meg bizonyos kivételeket.

Behatóbb eszmecsere indult meg a nyilvános táncmulások és előadások engedélyezéséért szedhető díjakat tárgyzó szabályrendelet körül, melynek egyik pontja kimondja, hogy a midőn a városunkban színelőadások tartatnak, a helyi jótékony célra rendezendő előadásokon kívül egyéb előadásra engedély nem adható. Ezt a rendelkezést a közgyűlés a városunkban létesült „Apolló” mozgószínházra való tekintettel oda módosította, hogy a tiltó rendelkezés a helyben állandóan letelepedett mutatványosokra nem vonatkozik s ezzel nemcsak a local-patriótizmusnak tett eleget, hanem a városunkban állandóan adózó és a szabályrendelet szerinti díjakat fizető vállalat létezőit is szem előtt tartotta.

A pénzügyigazgatósági épület bérletének meghosszabbítása ügyében a közgyűlés kimondta, hogy a bérleti szerződés újabb 12 évi meghosszabbítása esetére már korábban megállapított bérösszeghez és módosított feltételekhez továbbra is ragaszkodik és a pénzügyigazgatóság alacsonyabb bérösszegre vonatkozó ajánlatát nem fogadja el.

A szabadka-pusztai méntelep bérleti szerződésének tárgyalásánál a közgyűlés elhatározta, hogy a vízvezeték kivételétől, melynek költségei 40000 koronára tehetőek, a szükséges anyagi erő hiánya miatt eláll.

Vita nélkül fogadta el a közgyűlés a helybeli áll. gyermekmenhely részére ajándékozott telek telekkönyvi átírásához szükséges ajándékozási szerződést.

Elénk érdeklődéssel hallgatta meg a közgyűlés a városi villamos telep 1913. évi költségvetési előirányzatát. — Ez az első költségvetési előirányzat, mely a lefolyt üzemi év alatt szerzett tapasztalatok alapján a lehető legreálisabban állítottatott össze, azontfelül, hogy az üzemszabályzatok értelmében az épület és gépházi berendezés értékesítkenési tartalék alapjaira 8254 koronát irányoz elő s fedezetet nyernek a személyi és dologi kiadások, valamint a beruházási és megváltási összegek amortizációs részletei is, még 5756 korona tiszta jövedelmet is feltüntet.

E szerint beigazolást nyert, hogy a villamos üzem a városnak jövedelmező vállalata s annak fejlődéséhez és mindinkább nagyobb jövedelmezőségéhez kétség sem fér. A városunk közvilágítása a tiszta nyereségből ingyen fog kitelni s a polgármester, ugyis mint a villamos üzem igazgatóságának elnöke azt is bejelentette, hogy a villamos hálózat átszereléséhez szükséges vasoszlopokat az igazgatóság már meg is rendelte s remélni lehet, hogy a hálózat átszerelése még az év végéig be fog fejezteni s ez által, valamint több égő testnek és ivlámpának az elhelyezésével az utcák világítása jelentékenyen javulni fog.

Mindezeket a közgyűlés örvendetesen tudomásul vette s a költségvetési előirányzatot elfogadta.

Ezen főbb tárgyakon kívül több adminisztratív természetű ügy nyert elintézését, ezek között *Rábely Béla* városi állatorvos szabadság meghosszabbítás iránti kérvénye is, melynek a közgyűlés igazolt betegség okából helyt adott.

Az újonnan átalakított rimaszombati református toronygombban elhelyezett „Emlékirat.”

„A rimaszombati régi református templom, mely a piacon (ma Erzsébet tér) állott, 1771-ben a római katolikusok által tőlünk elvételén; tizenkét évig vagyis 1783-ig nem volt se templomunk, se lelkészünk, se nyilvános istentiszteletünk. Mostani templomunk építése bevég-

ződött 1786 őszen, de torony nélkül. A toronynak a következő tavasszal, 1787 április 24-én vetették meg az alapját. De mikor már a fal 13 ölre fel volt huzva, 1788 szeptember 26-án éjjel összedőlt. 1789 májusában fogtak újra a torony építéséhez. Ezt a faszindelyes tornyot 64 év múlva, vagyis 1855-ben falazatában magasabbra emelték s új sisakkal látták el, melyet bádoggal fedélzettel vontak be. A gomb és a csillag most is a régi maradt s feltételezett 1855 szeptember 26-án. A tetőt *Szabó Márton* ácsmester készítette.

Ez a tető 1912-ben 4 méterrel magasabbított, részben szélesbített s vörös rézzel fedett be és villámhárítóval láttatott el. A toronyfalazat kijavított, újonnan vakoltatott és két színben kifestetett. A gomb és a csillag most is a régi maradt kitűnő minőségénél és művészi kivitelénél fogva. Csak az aranyózszer ujjtatótt meg. Ez új munkálatok tizenkétezer koronába kerültek és *Sándy Gyula* budapesti építész tervei szerint teljesítették: *Majoros József* (ács), *Gecs Béla* (bádoggos) és *Kalla Géza* (kőműves) helybeli iparosok.

Városunk lakossága 1912-ben 6911 volt. Ebből református 1927, evangélikus 1266, róm. kath. 2943, görög kath. 69, görög keleti 17, zsidó 689. Az összes önálló iparosok száma 290. Ebből református 105. A hajdani erős timár ipar már haldoklóban.

Iskoláink mind az állam kezébe mentek át a gimnázium kivételével.

A városi vízvezeték és csatornázás ebben az évben készült. A városias fejlődés nagy lendületnek indult s az ősi családok házai kezdenek tömegesen zsidó kézre kerülni, különösen a főutczákon és tereken. Polgármester volt ekkor dr. *Kovács László*.

A ref. egyház lelkészei: *Czínke István* és *Simon Mihály*.

Főgondnok: *Samarjay János*; gondnok: *Varga István*.

Presbiterek: *Baksay József*, *Bodor István*, *Bornemisza László*, *Benyó László*, id. *Csapó János*, ifj. *Csapó János*, *Dapsy József*, *Eszenyi Gyula*, *Ethey Frigyes*, *Fülep Benjámín*, dr. *Kovács László*, *László János*, *Lengyel György*, *Lukács Géza*, *Rónay Gyula*, *Soós Ferencz*, *Süteő István*, *Szabó József*, dr. *Szabó Károly*, *Szakall Vincze*, *Széplaky Lajos*, *Varga István* gondnok, *Varga Lajos*, dr. *Veress Samu*, dr. *Zehery István*, *Szücs György* énekvezér, dr. *Baksay Dezső* jegyző, *Czinyéry Barna* s. lelkész.

Isten áldja, oltalmazza az ő házat és anyaszentegyházát!

Irta: *Czínke István* lelkész.

Széljegyzetek.

Megjött, visszavonhatatlanul megjött az ős és vele együtt új szezonja az alanyi költőknek és a humoristáknak. Megjelennek a nyár elmúltát, a napfényt, a madarat élsírató versek és megjelennek a versparódiák és „kroki”-k, melyek ezeket a verseket kifigurázzák. Mégis minden gáncson, minden igyekezeten túl, hogy ezeket a verseket nevetségessé tegyék, minden esztendő megtermi a maga őszi verstermését, bőven, fölösen, hivatottak és nem hivatottak, ihletettek és nem ihletettek tollából.

Képzeld el magát egy ugynevezett „jó társaságbeli” fiatalember abba a helyzetbe, hogy őt a társaságban felszólítják, írnia egy verset. Mit tenne erre? Megütődve, kicsit bosszankodna és vagy azt mondaná, hogy nem értek hozzá, vagy azt, hogy nem szoktam az ilyen hülyeségeket elkövetni. Az ügy ezzel el volna intézve. Ám egy félórával később észreveszi, hogy szíve hölgye, kit a társaságban lát és imád, sokkal szívesebben keresi egy másik fiatalember társaságát mint az övét. Szótalan lesz, félrevonul,

egy félóra múlva elbucszuk és elindul haza. Odakünn félsötét van, egy kis köd, nedves hűvösség, a falevelek egyre peregnék körülötte, halk koppanásuk, zizezésük telemuzsikálja a fülét érthetetlen halk melódiákkal, körüllegi a korhadás, rothadás szaga, betakarja lassan a mindentől kiáradó melancholia és mikor hazaér és az asztalra könyökölve elgondolja, hogy az a lány most mással mulat és másra kaczag, hát az első kis kutyanyelvre, a melyik a kezébe akad, tollal vagy czeruzával, de verset ír. És bár azt hiszi, hogy nem irt még olyan verset senki, elfogulatlan olvasó előtt az a vers az utolsó sorig, az érzések legkisebb rezdüléséig olyan lesz mint a többi őszi vers, ködös, könnyes, tele az elmulásnak, csalódásnak gondolatával és megkoronázva legőszibb lirával a halálvággyal.

Mert így van az. Feltarthatatlanul előtör a líra mindenkinek a lelkéből. Bárhogy is szorítsa agyon a sok piszkos és kicsinyes napi gond és a félelem attól, hogy nevetségessé válunk miatta, csak idő és alkalom kell hozzá, hogy kitörjön és féktelenül borítsa el az egész lelkünket. A legkedvezőbb alkalom a líra előcsalására — óh, mily régi rege — a szerelem és a bor. Nagyon lehet szeretni az embereket a boros pohár mellett. Mikor az az egy-két pohár bor el-tünteti belőlük azt a sok kicsinált érzést, amit a nevelés, kiképzés, hivatalos felsőbbség és mások aggatnak rájuk, akkor megérik, hogy a mellettük ülő lény is ember, hozzájuk hasonló, akiknek csak úgy mint bárki másnak, megvan a maga bajai és küzdelmei: akkor belátják, hogy gonoszul és komiszul élünk, hogy felfelé jutni csak a mások legyűrésével akarunk, hogy vadaskodunk, hogy hazudunk, hogy akire rá-nézünk, annak már bocsánatkéréssel tartozunk; akkor van az, hogy feláll az ember és a kit legelől talál a nyakába borul, hogy „bocsáss meg testvér nekem.”

Szeretem a kávéház éjjélutáni lelkét. Széles hajlásokban kigyózik a füst a levegőben, a zene sem igen szól vagy csak nagyon halkán, nem kiabálnak már pinczér után, közelebb huz-zák a székeket, közelebb hajtják a fejeket, közelebb érzik a szíveket egymáshoz és gyónnak. Nincs már titok, nincs már tagadás, elvész a határa az elmondhatom — nem mondhatomnak, mindenkinek a szíve szól a száján és csodálkozva látom, hogy a sok napközben szürke lélek, hogy megcsillan, hogy kitárul, hogy ragyog az elfojtott de el nem ölhett líra szépségeitől, hogy fut, hogy vágyik egy tiszta ideál után, hogy tud bizni, hogy tud szeretni és milyen jól esik egy megértő lélek közelsége.

Szeretem a szerelmesek némaságát. Mert a mint elfogy az ajkukon a szó, egy nő meg bennük az érzések tömege és a némán össze-cukott száj, az eltétovázó, merengő szemek csak áttetsző falai a lélek kincsesházának, a melyik tele van ilyenkor csodás szépségekkel, a Sherezáde minden regéjével és tele van egy-valakivel, akinek az ékesítésére szolgáljon mindez a kincs; — szép a lélek, mert el van árasztva lirával.

Ha ezt mind végig gondoltuk, akkor próbáljuk meg lemosolyogni az őszt sirató szerény kis verset. Azt hiszem, nem fog sikerülni.

*

Hát menjünk beljebb az őszbe.

Itt fekszik az asztalon előttem egy kései virág. Lankadt, fonyadt, — halódik. Pedig tegnap még szép volt, még gyönyörűséget adott az üdesége, a bársonyos szirma, a szemkápráz-tatóan eleven biborszíne, — tegnap még odaad-tam volna másnak. Ma már csak nekem marad, ma már csak nekem szép, mert én még a teg-napi virágot látom benne. És mint előttem a virág, úgy halódik a fejemben néhány vagy nem is néhány, de nagyon sok lankadt, fonyadt em-

Megérkeztek az új őszi és téli kosztüm-kelmék óriási nagy választékban. Valódi gypju kötött kabátok, harisnyák és alsó ruházatok.

Kivánatra mintagyűjteményt készséggel küldünk, esetleg meghívásra utazónk által bemutatjuk.

ROSENBERG GYULA és TESTVÉRE ruhakelme és kelengye nagy árúháza MISKOLCZ.

lék. Tegnap még más volt, még telt volt, még vér lüktetett benne, — tegnap még eldicsekedtem volna vele másnak. Ma már csak emlék, ma már halott, ma már csak nekem marad, mert én még a tegnapi telt feszülését és lázát látom benne és míg másnak néma az emlékem, nekem tud elevenné és szólóvá válni.

Az ősznek a szeretete, az a dédelgő elbulsultság, amivel ezt a halált lehelő évszakot és minden gyászfátyolos gondolatát magához öleli az ember, azért nem válik szóvá, csak igen kevés ajkon. Mert az ősz a nyárnak halavány, vértelen emléke és mint a holt kedves puha kezét és fényes szemét a fakó fényképen, úgy szeretem a zengő, létteli és életet termő nyarat visszajáró szomoru kísértetében, az őszben. Emléket szeretek és mert emlék, csak magamnak szeretem, mert más előtt örökre csak emlék marad.

A mi borongós lelkű, jó kálvinista prédikátorunknak Tompa Mihálynak is közel fért a lelkéhez ez a tépelődés. „Itt van az ősz, itt van újra. S szép mint mindig énnekem. Nem tudom én, hogy mi okból szeretem, de szeretem.” Ő volt talán az egyetlen költő, aki papírra merte tenni ezt a legbelső lapját a lelkének és hogy mélyen fekvő és tartósan zengő hűrt ütött meg vele, legyen arra tanum az a sok ember, a kit megkapott már ennek a feleletlen kérdésnek az őszintesége és mélysége.

Sokkal, óh nagyon sokkal közelebb tud férni a lelkünkhöz az elmulás gondolata, mint az örvendezés az élet megléte és örömei felett. A szomorúság hamarabb szétzuzza az idegenség közönyét, mint a vigtség és míg a vigtség szétaszítja, a szomorúság közelebb hozza egymáshoz az embereket.

A nyár esküvő, az ősz temetés. Végignézzük mindkettőt és az esküvőnek odadjuk a kíváncsiságunkat, a nevetésünket, a temetésnek odadjuk a könnyeinket. És mind e kincsek közül nekem a könny a legdrágább, mert azt nem lehet hazudni!

Az ősz pedig a könnyek évszaka.

Meghívó. A „Gömör-Kishontvármegyei Gazdasági Egyesület” folyó évi október hó 13-án vasárnap délelőtt 9 órakor Feleden, a kaszinó helyiségében közgyűlést tart, melyre az egyesület t. tagjait tisztelettel meghívom.

Tárgyak:

1. A múlt évi zárszámadások bemutatása.
2. Jelentés az egyesület múlt évi működéséről.

3. Indítványok.

Rimaszombat, 1912. szeptember hó 20-án.

Szent-Iványi Árpád, elnök.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni szíveskedjenek.

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

A király nevenapja. Október 4-ikén, Ófelsége a király nevenapján a középületeken és az iskolákon nemzeti lobogó lengett s az állami iskolákban a tanítás szünetelt.

Személyi hírek. Dr. Löcherer Tamás kórházi igazgató-főorvos szept. 29-től október 2-ikéig Budapesten időzött, hol a kórház új helyiségeinek felszerelése ügyében személyesen tett lépéseket.

Szabadság. Schmal Gyula itteni kir. járásbíró f. hó 3-án kezdte meg három hétig tartó szabadságát.

Ügyészségi megbízott helyettese. Szilágyi Rezsőt, a kit törökbecsei járásbíróvához nevezett ki a miniszter, az ottani ügyészségi megbízott állandó helyettesének teendőivel is megbízott.

Esküvő. Kovács Béla korompai gyógyszerártulajdonos folyó hó 8-án tartja esküvőjét Geduly Irénkével, dr. Geduly Árpád kishontai kincstári orvos leányával. Az egyházi áldást Geduly Henrik tiszai kerületi evang. püspök, a menyasszony nagybátyja adja az ifju párra.

Legénybúcsú. Felelős szerkesztőnk: Komáromy István nemsokára Hymen rózsaláncaival közé jut, mint azt lapunk multkori számainak egyikében közöltük. A mult héten, szombaton tartotta a Tompa vendéglőben, a Kossuth asztaltársaság és jóbarátai körében búcsúzását a legényélettől. — Erre az alkalomra szép számmal összejöttek barátai és tisztelői és kedélyes hangulatban töltötték el az estét. Medveczky Sándor közjegyző mondotta az első pohárköszöntőt a régi ismerősök és jóbarátok nevében, majd Komáromy István válaszolt, megköszönve a szíves jókívánatokat és a megjelenést. Horváth Zoltán az újságíró jóbarátot köszöntötte a szerkesztőség nevében, mire a szerkesztő azt a kijelentést tette, hogy a változott viszonyok közt is hű marad a Gömör-Kishonthoz. Söldos Béla dr. a tisztviselőtársak nevében üdvözölte az ünnepeket. Igen szép hangulatos tósztot mondott még a házaseletről Csernay Dániel dr. és Bodnár Zoltán rimabányai körjegyző; majd vigtársalgás, cigányzene és nótázás hangjai mellett hajnalig együtt maradt a társaság.

Tiszti vizsgák. Most folytak le Kassán a tiszti vizsgák, melyeket a losonczy 25. gyalogezredhez tartozó önkéntesek — mint halljuk — sikeresen letettek, köztük Csapó Gyula, a munkásbiztosító pénztár tisztviselője is.

Vizsgálat. A rimaszombati kerületi munkásbiztosító pénztárnál e hét két napján vizsgálatot tartott az Országos Pénztártól kiküldött Dresler Izidor számtanácsos.

Halálozások. Egy feltűnni sohasem vágyott s minden érzésével boldog családi tűzhelyéhez huzódó nő, a gondos, jó anya, a hálás gyermek és odaadón szerető testvér példaképe: Schweitzer Rezsóné szül. Kohn Teréz hunyt el folyó hó 2-án este városunkban 38 éves korában, boldog házassága 16-ik évében. Váratlanul jött a szomoru eset s mindenkit mélyen megrendített. A kik ismerték, tudták, hogy az elhunyt, ki hosszú időn át Budapesten előkelő rokonainál gondos nevelésben részesült, kiváló intelligenciájú, de sohasem hivalkodó, nemesen gondolkodó, jóságos szívé komoly nő volt, a ki talán soha senkit meg nem bántott s a kit méltán szerettek mindazok, kiknek betekintést engedett az ő lelki világába. Alig volt beteg, még szombaton végezte a háztartási teendőket s vasárnap a magas láz ágyba döntötte. Hasztalan volt a leggondosabb, a legodaadóbb ápolás, a kifáradt szív egy utolsó dobbanással megszűnt működni s csak a porig sujtott család jajveszékeltése jelzi, hogy milyen nagy az ür, mely a korán elhunyt kedves nő halálával támadt, hogy milyen fájdalmas s nagy a veszteség, mely a családot érte. Az elhunytat mélyen sujtott férjén és Margit leányán kívül Balassagyarmaton lakó nagymama: özv. Kohn Márkusné szül. Kohn Mária; szülei: Kohn József és neje Kohn Berta; testvérei: dr. Czinner Miksáné Kohn Ilona, Kovács Albertné Kohn Szerén, Gyémánt Sándorné Kohn Janka családjaikkal, továbbá sógorai, köztük Schweitzer Gyula, Jenő, Arthur, Miksa családjaikkal és Sándor gyógyszerjék. Az elhunytat folyó hó 4-én délután 2 órakor igen nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra. A gyászháznál Singer S. Leo kerül. főrabbi mondott megható gyászbeszédet, találó szavakkal méltatva az elhunyt rokonszenves nő kiváló erényeit.

Dr. Sáfrán Dezső ügyvéd, a felsőborsodi ref. egyházmegye ügyésze, Borsodmegye tb. alügyésze Edelenyben folyó hó 1-én 47 éves korában elhunyt. Főgimnáziumunknak éveken át kiváló növendéke volt s rokoni kötelékek is fűzték vármegyénkhez az elhunytat, ki nagytudású, kiváló karakterű, közbecsülésben állott férfiú volt s korai halála méltán kelt őszinte részvétet. Sáfrán Géza honvédszázados és Pósa Lajosné, a radnóti ref. lelkész felesége testvérbátyjukat gyászolják az elhunytban.

Pósa Zsigmond I. éves sárospataki joghallgatót folyó hó 4-én temették Keleméren. Az elhunyt ifju egy ideig a rimaszombati főgimnázium növendéke volt. Sárospatakon állítólag véletlenségből lőtt magára, vagy talán öngyilkos lett? A szerencsétlenül korai véget ért ifjubar Pósa János keleméri földbirtokos fiát gyászolja.

Homolya Samu nyug. rimaszombati börtönőr, dusai birtokost 59 éves korában folyó hó 2-án temették Dusán.

Jóteköny alapítvány. Rimaszombat és Vidéke Jóteköny Nőegyesületének közszeretében álló elnöke: Samarjay Jánosné a minap Karánsebesről 200 koronás utalványt s egy megható levelet kapott, mely írójának a halálsejtelmével s talán fájdalmaival küzdő szívét s nemes egyéniségét a legszebb világitásban tárja fel s egyben a lelkeket megindító szép elismerése annak az ünnetlen emberbaráti munkának és mélyeséges szeretetnek, melyet a Jóteköny Nőegyesület és hivatott elnöke a mi nagy szociális sebeink orvoslása körül kifejt. — A megszívlelésre méltó levél szószerint így szól:

„Mélyen tisztelt Nagyságos Asszony!

Miután nagy betegségem annyira erőt vett rajtam, hogy a végsőre kell gondolnom, búcsút veszek mindattól, ami nekem életemben valaha örömet szerzett:

A Nagyságos Asszony bölcs vezetése alatt álló Nőegyesület minden ténykedésében birta igaz szeretetemet.

Midőn most utolsó üdvözetemet küldöm és végbúcsút mondok az Egyesületnek, a mai postával feladok 200 koronát, mint ajándékot telajánlom neki azzal a meghagyással, hogy kamatját minden esztendőben karácsonykor az Egyesület igen tisztelt Elnökönje egy elhagyott, szegény urinőnek ajándékozza egy kis meleg ételre.

Kiváló tisztelettel és szíves üdvözetlél: Karánsebes, 1912. szeptember hó.

Özv. Krizsó Tamásné,
szül. Hoffmann Róza.

Megilletődött, megleghangu levélben köszöntö meg az elnökség e váratlan alapítványt s a nemesszívü alapítónak — ki egész életét családjának és négy, ma már okleveles leánya gondos neveltetésének áldozta fel s aki rimaszombati tartózkodása alatt is a nőegyesület minden jóteköny adakozásából szívesen kivette részét — szenvedései enyhüléséért, mielőbbi meggyógyulását kívánta az özvegyek és árvák gondviselő Atyjától, aki — az Írás szerint — feljegyzi az igazak és jók tetteit.

Igazgatósági ülés. A Kerületi Munkásbiztosító-Pénztár igazgatósága ma, vasárnap d. e. 10 órakor id. Rábely Miklós elnöklésével ülést tart, melyen több aktuális hivatalos és betegsegélyezési ügy nyer elintézését.

Orvosok gyűlése Rozsnyón. A gömörmegyei Orvos-Szövetség és Orvos-Gyógy-szereseg-Egyület őszi közgyűlését szeptember hó 30-án tartotta Rozsnyón. Jelen voltak: dr. Pósch Dezső, dr. Gaál Gusztáv, dr. Kres Gyula, dr. Róth József, dr. Heinecz Hugó, dr. Hajdu Miksa, dr. Kenygel János, dr. Vajner Károly, dr. Gescheit József, dr. Trattner Géza, dr. Gutlohn Henrik, dr. Goldblatt Géza, dr. Auerbach Lajos, dr. Adriányi János, dr. Hajcsi Sándor és dr. Pazár László orvosok, Gedeon László és Steinhauz Béla gyógyszerészek. Megjelent Rozsnyó város képviselőjében dr. Pósch József polgármester. Dr. Löcherer Tamás a szövetség szeretett és érdemes elnöke elfoglaltsága miatt gátolva volt a megjelenésben s ezért dr. Pósch Dezső alelnök nyitotta meg a gyűlést s üdvözölte a megjelenteket, s a gyűlés jegyzőkönyvének vezetésével dr. Gaál Gusztávot bizta meg, miután a szövetség titkára: dr. Kármán Aladár betegsége miatt szintén akadályozva volt a megjelenésben. Olvastatott azután a mult gyűlés jegyzőkönyve, melynek hitelesítésére dr. Gutlohn és dr. Kres orvosokat kéri fel az elnök. Szép szavakkal emlékezett meg Jureczky Bertalan jolsvai gyógyszerész haláláról, ki hosszú éveken át volt az Orvos-Gyógy-szereseg-Egyület buzgó és érdemes tagja. Örvedetesen szolgál tudomásul, hogy a zombori szövetség a betegsegélyző pénztárral vívott harcban győzedelmeskedett. Dr. Kétly Károly, az Országos-Szövetség érdemes elnöke, ez év decemberében tölti be orvosi működésének 50-ik évét s ebből az alkalomból dr. Flesch főtitkár azt javasolja, hogy létesítsenek egy Kétly-alapot, mely alap kamataiból évente azon orvos jutalmaztassék meg egy gyűrűvel, ki az Orvos-Szövetség körül legtöbb érdemet szerzett. Az idén a gyűrűt maga az ünnepelel Kétly Károly tanár kapná. Ezen alaphoz való hozzájárulás nagyságát a gyűlés rábizza az elnökre, ki a pénztár állásához mérten fog majd utalványozni az alapra. Szederkényi Mihály ajánáskői körorvos írásos indítványt nyújt be,

hogy nyilvános helyeken: iskolákban, hivatalokban, vendéglőkben szellőztető berendezések készíttessenek, s a körorvosoknak megfelelő lakás biztosítsanak. Ezen indítványt a gyűlés a megyei tisztí főorvoshoz javasolja áttenni. A szolnoki szövetség sérelmesnek tartja, hogy a tisztí orvosok nem soroztattak azon fizetési fokozatokba, melyek őket megillették volna, ezen átiratra azt határozta a gyűlés, hogy felír az Igazgató-Tanácsnak, hogy azt pártolólág terjessze a belügyminisztériumhoz. Ennek kapcsán dr. Adriányi azt javasolja, hogy írjon fel a szövetség az Igazgató-Tanácsnak, hogy a városi tisztí orvosok is részesüljenek 50% vasuti kedvezményben, hisz ők is tagjai a közigazgatásnak. Dr. Gaál referál aztán az Országos-Szövetség közgyűléséről, melyen Kampiss János azon nyilatkozott tette, hogy a nyugdíj azon községi és körorvosok részére is, kik az 1908. XXXVIII. t. cz. életbeléptetése óta mentek nyugdíjba, ki fog utaltatni. Azután referál az új adótörvényről, melynél az adó alap megállapítása nagyon bonyolult s az orvosoknak sok olyan jövedelme fog adó alá kerülni, mely eddig adómentes volt. Az új törvény kétféle adót rendel el, a kereseti és a jövedelmi adót. Referátuma végén azon indítványt terjeszti elő, hogy kéressék meg a szövetség elnöksége a pénzügyigazgatónál való közbenjárásra, hogy ez törvényadta jogánál fogva delegáljon minden adókievető bizottságba 1—1 orvost, ha póttagnak is, hogy így érdekeiknek jobban meg legyenek óva. A gyűlés nevében az elnök mond őszinte köszönetet dr. Gaálnak fáradságos munkájáért, hogy ily jól megvilágította e kérdést, s figyelmeztette az orvosokat, hogy az adókievetésnél legyenek részen, nehogy rajtuk valamelyes injuria essék, mely később nehezen volna reperálható. Tárgyaltatott dr. Gaálnak a májusban Lévárton tartott közgyűléskor tett indítványa, melyről úgy határoz a gyűlés, hogy irjanak alá a munkásbiztosító pénztár jelenlegi orvosai egy nyilatkozatot, mely nyilatkozatban megbiznak a már régebben kiküldött bizottságot, hogy annak idején a pénztárral tárgyaljanak s ezen bizottság határozatában megnyugszanak. Nálunk jelenleg erre nincs semmi szükség, mert itt béke van a pénztár és orvosok közt. Dr. Schürin János halála folytán megürült helyre a pénztári bizottságba dr. Kengyel János csetneki orvos lett megválasztva. Dr. Goldblatt Géza indítványára elhatározza a gyűlés, hogy írjon fel a szövetség az Igazgató-Tanácsnak, hogy a cseléd- és munkás-pénztár az orvosi díjakat direkt az orvos kezéhez fizesse, ne pedig kerülő uton kelljen ahhoz jutni az orvosnak, ha ugyan hozzá jut. Egy nyitramegyei járásorvos özvegye kér támogatást, ezen támogatás, illetve segélyezés elintézése az elnökre bízatik. Több tárgy nem lévén, az elnök a gyűlést bezárja s egyben megnyitja az Orvos Gyógyszerész-Egylet közgyűlését, melyre azonban semmi felolvasás vagy referátum bejelentve nem volt, be is zárja. A gyűlés után az egybegyűltek a „Sas” nagyvendéglő éttermében vonultak, hogy a fehér asztalnál folytassák a barátságos és kedélyes eszmecserét. Megjelent a közebeden Maurer Oszkár járási tb. főszolgabíró is. A kellemesen elköltött ebéd után a vidékről érkezett orvosok és gyógyszerészek estefelé utaztak el.

Nem állami elemi iskolai tanítók drágasági segélye. A kir. tanfelügyelőség ez uton értesíti a vármegye azon felekezeti és községi isk. tanítóit, illetve tanítónőit, akiknek fizetésük 1000 kor.ig államsegéllyel kiegészítve van, hogy részükre a vall. és közokt. minisztérium a folyó évre 150 korona drágasági segélyt engedélyezett, illetve utalt ki. — Az utalványrendeletek számai: a rimaszombati adóhivatalnál 100841, a rozsnyói adóhivatalnál 100842, a nagyrőcei adóhivatalnál 100840 és a tornaljai kir. adóhivatalnál 100839. — A drágasági segély egész összegében már most felvehető bélyeges nyugta ellenében, amely nyugták az iskolaszék elnöke és a vármegye kir. tanfelügyelője által is láttamozandók.

Új temetkezési egylet. Id. Rábely Miklós nyugdíjgyeleti elnök és Rónay Gyula titkár a nyugdíjgyezetület kebeléből kiinduló mozgalom élére állottak, melynek az a célja, hogy halálesetenként 25 fillér tagjárulék befizetése mellett 10—65 éves korig 500 tag léphessen be az új temetkezési egyletbe. Az alakuló közgyűlést rövidesen össze fogják hívni.

Szarvasbögésen. Mint lapunk multi számában közöltük, a Rimamurány—Salgótarjáni vasmű részvénytársaság klenőci erdősegeiben a mult héten cserkészttek böggő szarvasbikákra: Fáy Gyula volt főispán, Marton János az egyesület főügyésze, Máriaassy Gyula főszolgabíró és Bobok Tivadar erdőmester. A szerencse Fáy Gyula volt főispánnak kedvezett, amennyiben 2 bikát ejtett el, az egyik szép 12-es. Hogy a többieknek nem volt szerencséje, az az abnormis időjárásnak tulajdonítható. Nagy szerencséje volt azonban és a vadászat történetében ritkaság számba megy az az eset, a mi Marton János főügyéssel történt. Ugyanis mult hó 28-án reggel, a mint a részére kijelölt pagonyban cserkésztett és egy morgó bikát akart becserkelni, fél hétkor 3 lövést hallott. A lövésekre figyelmes lett és széjjel tekintett, vajjon nem ugrik-e arra valahonnan egy menekülő bika. A mint így a vidéket szemlélte, a mellé beosztott vadőr arra tette figyelmessé, hogy a hátuk megett, egy nagyterjedelmű tisztáson, egy medve közeledik feléjük sebes iramban. Ő erre vadász-távesővét vette elő s tényleg egy szépen fejlett fekete medve tartott feléjük. A medve azonban valószínűleg szimatot kapott s irányt változtatva, beváltott egy sűrű fenyvesbe. Jó fél óra mulva előttük a fenyvesben a galyak megcsörrennek s abba a hiszembben, hogy bika jön, Marton manlicherét vette kézbe és a csörgés irányában figyelt. Egyszerre a csörgés megszűnik s pár pillanat mulva a maczkó dugja ki fejét, majd visszahúzódik és egy vizmosásba vágja be magát gyorsan. Marton felismerte a helyzetet és tudta, hogy a vizmosásból ki kell jönni a maczkónak, tehát felhuzott fegyverrel készen várta. Számítása bevált, mert a medve a vizmosásból kijött s a mint féltesttel kint volt, Marton rögtön lőtt. A lövés jól talált, mert a maczkó gombolyagba esett és négy lábával az ég felé mutatta, hogy jól van löve. Közel lévén azonban a vizmosáshoz, annak partjáról begurult és erejét e közben összeszedve, a tulsó parton a járhatatlan sűrű fenyvesbe vándorzogott be. Mire azonban a társaság összejött és a fenyvest gyűrűvel vették körül, a medve időt vett és eltűnt. Megállapították azonban, hogy a medve halálosan van löve és a sűrű fenyvesből ki nem jött. Másnap keresésére indultak, de hogy megkerült volna, erről ez ideig értesítést nem kaptunk. Tény azonban, hogy Marton János az első medvét akkor ejtette el, mikor nem is remélte. Hasonló esete volt pár évvel ezelőtt Coburg kir. herczegnek, ki a garamon szarvasbögésen ejtett el egy szép medvét.

Feltételes megállóhely Rimafürészen. Rimafürészen, a 27. sz. őrháznál csak egyedül az éjteltájban arra áthaladó vonatnak nem volt szabad feltételes sem megállani. Azért nem egy boldogtalan, a nagyobb távolságu helyekről csakis ezzel a vonattal hazakerülő utas volt eddig kénytelen föl, egészen Tiszolezra utazni és onnét visszagyalogolni. Az anomália most már megszűnik. Fáradságos, népszerű országgyűlési képviselőnk: Farkas Zoltán az érdekeltség kérvényét beterveztette és odaadó utánjárással kieszközölte, hogy a kérdéses vonat október 1-től rendszeren meg fog állani Rimafürész megállóhelyen az éjtéli órákban is. Köszönet érte a nép érdekét szíven viselő, szeretett követünknek! —r.

Kereskedőink és a vándoripar. A kereskedelemügyi miniszter a vándoriparról szóló törvénytervezetét most küldte le az iparkamaráknak tanulmányozás végett. A miskolci kereskedelmi és iparkamara ártirt a helybeli kereskedelmi egyesület elnökségéhez, hogy hívja össze tagjait egy értekezletre, a melyen Sugár Ignác kamarai titkár is meg fog jelenni és ott majd felolvassa és bővebben informálja a tagokat a tervezetről. — A „vándoripar” tulajdonképen gyűjtő szó, a mely alatt nem csupán a fazekas, üveges és drótos-tótokat, hanem az ügynökségeket és különösen a megrendelés-gyűjtőket kell érteni. — Az értekezletet szeptember hó 29-én tartották meg az Otthon-körben. Braun Zsigmond elnök üdvözölte a kereskedők nevében Sugár Ignác kamarai titkárt, aki válaszában kiemelte idejövételének célját, amely abban áll, hogy a vidék kiskereskedőinek az érdeke megvédessék. — A tervezet a kamarai titkár olvasta fel és pontról-pontra részletesen megokolta annak intencióit. A törvénytervezet egyik

legfontosabb része a megrendelés gyűjtéséről szóló fejezet, a mely nagy horderejénél fogva különösen érdeklí a vidék kiskereskedőit. És úgy látszik, az egész tervezetnek ez a passzusa teljesen a főváros és a nagyobb vidéki városok nagykereskedőinek a kívánsága szerint készült, a mely sokkal rosszabb az eddigi állapotnál és a vidéki kiskereskedők helyzetén nem hogy javítana, de határozottan visszaveti őket a legszükségesebb korlátok közé. E szerint az értekezleten megjelent kereskedők a tervezetnek ezt a részét magukra nézve sérelmesnek találták s azt el nem fogadták, s felkérték a kamarai titkárt, hogy kívánságukat, a mely az ország összes kiskereskedőinek is az érdeke, terjessze az illetékes tényezők elé. — Az értekezlet ugyan elismeri a szükségét a megrendelés gyűjtésének ott, a hol a helyi piacz oly kicsiny, hogy egyáltalában nem képes fedezni a lakosság zömének szükségét és igényeit; de olyan városokban, mint például Rimaszombat is, a hol a lakosság fokozott igényeit is képesek a kereskedők — a kik egyszersmind városunk legnagyobb adófizetői — kielégíteni; nincs semmi szükség a megrendelések gyűjtésére. — Az értekezlet ily értelemben határozott, a mely után Grosinger Miksa kamarai tag mondott köszönetet Sugár Ignác kamarai titkárnak a szives megjelenésért és mindenre kiterjedő figyelmes, szakszerű előadásért.

Vettük a következő levelet: „Tekintetes Szerkesztőség! Szíveskedjék ezen panaszos soraimnak b. lapjában helyt adni: Sokat szenvedünk, még ma is a vízvezetési és csatornázási munkálatok miatt. Kiásták, elzárták az utakat, azután besüppedtek az utak s ezért nem lehetett közlekedni, de egy olyan utcát mint a Hunyady-utca azért teljesen elzárták, mert a közepét kövezik, mégis hallatlan! Elzárták és kövezik-kövezik már 14 napja, — kövezik hallatlan lassúsággal s nembánomsággal fiatal fiucskák, munkafelügyelő nélkül s a hogyan nekik kényelmesebb. Egy napból 3—4 órát eljátszanak, elhancuzoznak. Az ut felerészét elfoglalja a nagy halomba kihányt föld, melyet már régen elhordhattak — s akkor azon a fél uton legalább közlekedni lehetett — volna. Felkérem a Tekintetes Szerkesztőséget, hívja fel az illetékes körök figyelmét az ilyen akadályokra, melyek még csak ezután következnek az utcák pótkövezésekor, valamint a munkásokra is szigorubb felügyeletet kérünk drága pénzünkért! — Maradtam tisztelettel: Hunyady-utcai lakó.

Új kereszt a temetőben. Régi szép szokás volt Rimaszombatban, hogy a régi temetőben 1846-ban elhelyezett márványkereszt elé halottak estéjén körmenetileg kivonultak a katolikus hívek papi vezetéssel. Ezt a régi keresztet máshova helyezik el a Jánosi-utra és egy diszesebb ujat állítanak az új temetőben a vasráccsal elkerített papi sírhelyek fölött. Az új kereszt fölállításának munkálatai megkezdődtek s halottak estéjére bizonyára készen lesz a diszes emlékmű.

Jótevény estély. Társas köreink, jótevény egyesületeink immár készülődnek a téli munkaprogram összeállítására. Így Rimaszombat- és Vidéke Jótevény Nőegyesületének munkás elnökségétől is örömmel fogadjuk a bizalmas híret egy január 7-ike táján megtartandó jótevény estélynek, melynek jellegét és részleteit a legközelebb összehívandó választmány fogja megvitatni, megállapítani.

Gondnoksági ülés. A rimaszombati állami elemi iskolák gondnoksága szept. 28-ikán tartott ülést a városháza tanácstermében. Lukács Géza volt gondnoksági elnöknek a tisztéről lemondása óta ez volt a gondnokságnak első ülése, melyen dr. Kovács László polgármester, az új elnök elnökölt s úgy ő, mint dr. Veress Samu ujonnan kinevezett alelnök, a hivatalos esküt letették. Dr. Kovács László elnök megnyitó beszédében szép szavakkal emlékeztetve meg Lukács Géza volt elnök működéséről, kérte a gondnokságot, hogy a munkakörében, az iskolaügy szolgálatában továbbra is lankadatlan buzgósággal tartson ki stámogassa őt is, mint elődjét. Dr. Kármán Aladár gondnoksági tag megleghangu szavakkal üdvözölte az új elnököt s a megjelent tagok helyesléssel kísértén ígérte meg részére e testület mindenkori támogatását. Ezek után a jelentések következtek, melyek közül kiemeljük a következőket: A vallás- és közok-

tatásügyi miniszterium úgy a fiu, mint a leányiskola költségeire 920—920 korona évi hozzájárulást folyósított. A leányiskolából Szabolcs Stefánia tanítónőt a sümegi közs. polg. leányiskolához helyezte. Helyébe ideiglenesen a kir. tanfelügyelőség Czikora Márta okl. tanítónő megbízását kérte. A betegség miatt 3 havi szabadságidőt élvező Baráth Károlyné tanítónő helyettesítésével Bihary Istvánné tanítónő bizatott meg. Ugyancsak betegség miatt kért 3 havi szabadságot Szűcs Györgyné tanítónő is, kinek helyettesítésére nézve még ekkor nem történt intézkedés. Az igazgatók bemutatták a mult is kolaévről szóló részletes jelentésüket, valamint a most megnyitott iskolaév beiratkozásának eredményét. A fiúiskolába eddig 300, a leányiskolába 296 növendék iratkozott be. A számvizsgáló-bizottság az iskola mult évi számadásait s ez évi költségvetéseit helyeseknek találván, azokat a gondnokság elfogadta s rendeltetési helyükre küldte. Fzzel a gyűlés véget ért.

Az új vonat. Folyó hó elsejétől forgalomban van a Feled felé közlekedő új vonat, mely 12 óra 25 perczkor indul az itteni vasuti állomásról s mellyel már az első napon annyi személy utazott, hogy az állomásfőnökség kérelmezte a II-ik osztálynak sürgős beállítását. Ezt meg is engedték, úgy hogy most már ez a vonat nem az előrehirdetett III. oszt. kocsikkal, hanem rendes II. és III. osztályu személyszállító kocsikkal közlekedik.

Szemgyógyintézet van Miskolczon.

Az anonim-levél. Történt a mult héten, szombaton estefelé, hogy a helybeli rendőrség — úgy halljuk — anonim levelet kapott egy elkeseredett, lelkileg eltévedett — szociálista kereskedő-segédőtől. A levél — valószínűleg — elmondja, hogy mily lelketlenül kizsorszák a helybeli burzsoá-kereskedők alkalmazottainak idejét, munkaerejét, hogy megnyit kell szenvedniök a főnökök és a vevők türelmetlen idegessége miatt nemcsak hétköznapi napokon, de még vasárnap is, a mikor pedig az 1905. évi törvény világosan kimondja, hogy az — élelmiczikk árusítókat kivéve — tiltva van az üzleteket nyitva tartani és árusítani; felkéri tehát a rendőrséget, hogy ez anomáliát szüntesse meg a törvény rendelkezéseinek szigoru ellenőrzésével... stb. stb... Eddig a levél... (igy ballottuk egy rendőrlégénytől), a mi pedig ezután következett, azt már a harcias rendőrlégénység teljesítette s rögtön, még ugyanazon este üzletről-üzletre jártak, egy „sürgős miniszteri rendeletre“ hivatkozva, megparancsolták a kereskedőknek, hogy másnap, vasárnap az üzletet kinyitni nem szabad. És bizony-bizony másnap az üzletek nem nyitnak ki... megállt a forgalom, ünnepeltünk... A kereskedők egyik része zugott, a másik fele elég szimpatikusan fogadta a tilalmat. Az elégedetlenek azután küldöttséget menesztettek a rendőrségre — magyarazatért. Ámde az nehezen ment, mert ott ismételten hangsúlyozták, hogy az 1905-iki törvény igenis elrendeli vasárnapokon nemcsak a fővárosban, de a vidéken is az üzletek zárva tartását, de eddig — mert az ellen nem szólalt fel senki sem — hallgatóságosan beleegyeztek a törvényszegésbe. A küldöttség azonban nem tágitott és az erre vonatkozó törvény rendelkezéseit látni és olvasni kívánta; — és a mikor előkerült a törvénykönyv, bizony-bizony a legszorgalmasabb kutatás mellett sem lehetett felfedezni a törvénykönyvben azt a rendelkezést, amely — ámbár üdvös és kívánatos volna — az üzletek 10 óra előtti zárva tartását rendelné el... S ezek után mit tehettek egyebet, — a sürgős rendelkezést visszavonták és egynegyed óra mulva, 9 óra után, mintegy parancsszóra zajosan dübörögtek fölfelé a rollók, megindult a vásár, pergett a szó: „mivszolhatok krmással!...“ és benne voltunk ismét a régi kerékvágásban. (B—tt.)

Óvodai évváró ünnepély. Verőfényes napsugárban uszva, minden várakozást felülmúló, szép sikerről tanuskodó évváró gyermekünnepély folyt le szeptember hó 29-én délután Nyustyan. Ekkor tartotta meg ugyanis Andrik Mariska óvókisasszony az ottani óvodába ez évben járt 84 óvodás gyermekkel a szokásos gyermekünnepélyt. Emelte az ünnepély fényét

az, hogy azon a nyustyai intelligencia színe-java, továbbá a több százra menő érdekelt szülő és gyermekbarát mind megjelent. A játszva tanított, vidám arcú gyermekcsereg már magában is gyönyörű látványt nyújtott, a mint magyar nemzeti zászlók alatt szép, összhangzó társas játékaikat játszotta. És a mikor a nagy szorgalommal betanított, értelmesen, tiszta magyaros kiejtéssel előadott üdvözlő, hazafias tárgy, csattanós versecskékre, magyar dalok ütemes elzengésére került a sor: a szülők szemében megcsillant az örömkönyű, a hozzáértők ajakáról felhangzott a méltó elismerés és eljenzés szava, biztatva a rendtartó, okos, szófogadó jó gyermeket és dicsérve, méltatva az óvónő páratlan, nemes igyekezetre valló sikerét. E lelkes hangulatnak, közeliismerésnek adott igaz kifejezést Szklenka Gusztáv ev. lelkész is, a midőn az óvónőnek a szülők és a felügyelőbizottság köszönetét tolmácsolta meleg szavakkal.

A Ratkói vasut. A kereskedelmi m. kir. miniszter 67819—III. számú 1912. szeptember hó 25-én kelt rendeletével dr. *Institúrisz* Endre ügyvéd és társai, mint a Rimaszombat vidéki vasuti érdekeltség tagjainak kérelmére a m. kir. államvasutak Rimaszombat állomásától Tamási, Balog, Meleghegy, Bugyikfalva, Gömör-sziliste, Ujvásár és Ratkószabadi községek érintésével Ratkó községig vezetendő keskeny vágányu helyiérdekű vasutvonalra az 1910. évi július 28-án 48303. szám alatt kelt előmunkálati engedély érvényét, mint önálló üzemben tartandó vonalra 1912. szeptember 25-étől számítandó további egy év tartamára megújította.

Megégett. Lahó Jolán máléi lakos folyó hó 1-én az ottani téglagyárban saját vigyázatlansága folytán annyira összeégett, hogy annak következtében másnap meghalt. Bonczolását folyó hó 4-én foganatosították Málé községben.

Nagy birtokvásárlás. Fülöp Szász Kóburg Gothai herceg eladta a Nándor Szász Kóburg Gothai herceg és a Koháry gróf hitbizományhoz tartozó nógrádmegyei Füleksávolly, Füle, Bolgárom, Galsa, Kétkeresztur, a gömörmegyei Deresk, Süvete és Perlász, a hontmegyei Ipolyvecse, Ipolynyék, Palást, Szalatnya és Ocsöd községekben fekvő 4500 hold birtokot erdő és instrukció nélkül 2.100.000 koronáért a budapesti Földhitelbank részvénytársaságnak, mely viszont 200000 korona s a birtokeladás három év alatt történő lebonyolításának kötelezettsége mellett a haszon 30%-ának lekötése ellenében ugyanezen árért *Herczog* Ignác lozonci lakos és társainak (Dickmann László, dr. Witt Sándor, Holländer Lajos és Reinitz Zsigmond) adta át. A birtokok parcellázásra igen alkalmasak s csak jobb pénzügyviszonyokra volna szükség, hogy az üzletek könnyebben lebonyolíthatók legyenek.

Csöd. A rimaszombati kir. törvényszék *Sidlaier* és *Weisz* putnoki cég ellen a csödot elrendelte.

Tűz Hanván. Szeptember hó 29-én éjjel Hanva községben *Asztalos* Lajos és István háza és istállója gyujtogatás folytán leégett. A kár meghaladja a 400 koronát. A nyomozást elrendelték a tettes kézrekerítése iránt.

Veszedelemes lövés. *Ujházi* János sajjóházi lakos földmivest szeptember 27-én dulakodás közben *Gézi* István revolveréből hasba lőtte; a súlyosan sérültet a rozsnyói kórházba szállították és a tettes ellen eljárást indítottak.

Szenné égett holttest. *Antal* Sándor vasuti építő munkás folyó hó 1-én Rimatamásfalva határában ittas állapotban hazafelé ballagott, majd a mezőn lévő egyik kunyhóba befeküdt s ott égő pipájától ruhája tüzet fogott és így saját vigyázatlansága folytán összeégett. Megszenesedett holttestét csak másnap találták meg.

Pályázat a postai javító-műhelyhez. A m. kir. posta és távirtd. műszaki főfelügyelőség javító-műhelyénél kereskedelemügyi m. kir. miniszter rendelete értelmében rendszerített és folyó évi október hó 21-én megnyitott tanoncziskola első évtolyamán 16 tanoncz állása kerül betöltésre. A felvétel 1 évi próbaidőre történik, mely, ha a tanoncz azt sikeresen tölti el, a 4 évben megállapított tanidőbe beszámítatik. A próbaéven belül a meg nem felelő tanoncz bármikor elbocsátható. A felvettek a tanonczothonban kötelesek lakni és a tanításért, felügyeletért, továbbá az ellátásért, mely utóbbi

magában foglalja az élelmezést, mosást, fűtést, világítást, fürdőt, az otthonban kezelhető betegségek orvosi kezelését, előzetes havi részletekben évi 480 koronát kötelesek fizetni. A vezérigazgatóság szorgalmas, jó magaviseletű tanonczokat, elsősorban a posta- és távirtd. alkalmazottak fiait, a díj egész összegének vagy felének fizetése alól felmentheti. Pályázni lehet október 10-ig. Részletek a postán megtudhatók.

Szerecsen-tinta

poromból 4 koronáért (postadíj 20 fill.) 8 liter (méregmentes) tinta előállítható, ugymint 7½ liter fekete és ½ liter vörös tinta. — 6 skatulya tintapor 20 koronába kerül. — 5 százalék a tanítói „Internátus“ javára megy.

Lechnitzky Istvánné

Nagyrócze. ◉ ◉ ◉ Gömörmegye.

CSARNOK.

Igy is lehet . . .

Nyár volt, talán augusztus és vasárnap este. Terv és cél nélkül kószáltam a városliget felé. Közel jártam hozzá, ott tudtam néhány háztömbbel odébb, de a házak közé nem csapott be a ligetben zajló nagyszerű élet hullámcsapása; álmos és tunya volt minden, kezdve egy nyújtózkodó macskától egész az egyik kapuban pöfékelő házmeesterig. Talán ez a nagy ünnepi unalom üzött, vagy a cigányzene csalogatott, hogy kimenekültem a bágyadtságot lehelő háztömbből és mikor rám nevetett a „Riviera kávéház“ villanyfényes nagy tükörelablaka és felém csapott a sok szép és tüde asszony közül valamelyiknek halk, búgó kacagása, visszafordultam a már túlhaladt ajtó felé és benyitottam.

Alig csuktam be magam mögött az ajtót, valaki a hátam mögött bizalmas hangon rám szólt:

— Szervusz!

Visszanéztem és a sarokasztalnál beégőnyedve a zöld plüss kerevetbe borotvált, sápadtképi fiut láttam meg. Jász Géza volt, egy a sok ismerős közül, amilyeneket a nagyváros se-regestől talál fel és akikkel szemben csak a társaság kedvéért elkociztatt „szervusz“-ig szokás elmenni. Így voltam most is, és minden különösebb érzés nélkül szóltam vissza: szervusz!

De amint ránéztem a fiura, izgatottnak és idegesnek vettem észre, mint azt az embert, a ki terveinek vagy álmainak beteljesedését várja. És — bár nem vártam — megszólított.

— Ülj ide! Ez a legjobb asztal. Feltéve, hogy nincs társaságod, akik várnának.

Már oda is fordította az egyik zsölyét és mert csakugyan nem volt társaságom, elfogadtam. Mig a pinczér az obligát kis teketéért szaladt, végignéztem a fiun. Ugy ismertem, mint aki mindig elegáns. Most is az volt. Frissen vasalt sötétkék ruhája pompásan állt rajta és nyakkendője, mellénye, mintás kezelője, a köztük előmlő harmonia, a gondos összeválogatásról beszélt. Lábán a lakk félczipő lila selyemmel himzett harisnyában folytatódott. Görnyedten és hanyagul ült — mint ott mindenki — csak a keze reszketése, — mert az üres csé-szével játszott — mutatta, hogy izgalomban van. Meg is kérdeztem tőle a megszokott jargonban:

— Izgatottnak látszol öregem. Mi az újság?

Kiegyenesedett és nagyot fujt. Azután cigarettát halászott ki a tárczájából és mig azt morzsolgatta, esendesen, akadozva beszélt, mint az olyan ember, aki nincs tisztában vele, hogy a mondanivalójából mennyit találhat fel és mennyit nem.

— Tudod öreg, — hisz nekem nagyon rongyos a fizetésem, — mit kezdek én ezerhatszáz koronával, — és most különösen, — mert egy idő óta . . . — elég az hozzá, hogy ma bent voltam az öregünknel, — tudod az a kopasz Krantz, — most már Köves — és javítást kérttem, — nem sokat, vagy két háromszáz koronát. . . .

— Na és mit mondott? — tudakoltam, mikor elhallgatott. Vállat vont, meggyújtotta a cigarettáját és a belélegzett füsttel beszélt:

— Azt mondta, hogy várjak, — hogy most nyár van és nem lehet ezzel előállni; — majd

télen, — mikor a bilénczot készítjük, mert jól ment az év. . . . De az nekem sok, — nekem hamar kellene! . . .

A beszédéből, hangjából kiértett, hogy nagyon igazán, nagyon őszintén beszél. Feltűnt ez nekem és mig lassan kavargattam a kávémat megkoczkáztattam a kérdést:

— De miért olyan sürgősen? Hiszen pár hónap ide-oda! Vagy kényszerít rá valami?

Nem felelt. Egy darabig nézett ki az ablakon, — egy villamos állt meg éppen — azután hirtelen felém fordult:

— Jöjj el hozzám! Itt lakom a Csengery-utcában. Ott beszélgethetünk, mert a háziak elutaztak.

Nem volt miért visszautasítanom a meghívását, fizettünk és mentünk. Az uton azután nem hagyott nyugodni a sejtésem és kicsit félénken szóltam:

— Te öregem! De megbocsáss! Mondd, — nem nő van a dologban?

Hirtelen megállt és rám nézett. Az arcza azt mutatta, hogy várta ezt a kérdést és hogy hallotta, mégis megdöbbsent, vagy meglepődött rajta. Azután megindult és néhány lépéssel odább csendesen szólt:

— Hát, igen. . . . Persze. . . .

Többet nem is bészéltünk a lakásáig. A kapukból már eltűnedezték a korai lefekvést kedvelő emberek és a kétemeletes, szűkudvaru, rosszagu házban, ahol egy „különbejárásban” Géza lakott, már mindenütt le voltak huzva a sárga roletták, jelezve az esti toilette megkezdését. Kinyitotta a szobaajtót és — mert sötét volt egészen — a zsebéből kikotort gyujtóval meggyújtott egy szál gyertyát. A petróleumlámpa ugyan ott állt az ablak deszkáján, de — amint megjegyezte, — a gyertya neki olcsóbb, mert nem lehet olvasni mellette és így nem ég soká este. A szoba elég szegényes és kopott volt és szörnyen kiritt belőle az asztalon álló ezüst dohányzóasztal, — alighanem ajándék és egyetlen saját butor.

Megkínált helyel, leültem, ő meg alá fel járkált. Kérdezni, teszegetni nem akartam a dolgot, tudtam, hogy most már a magakibeszélés kényszere elég a megindításhoz. El is kezdte lassan, inkább magának beszélve:

— Hiszen nem is nehéz kitalálni. . . . Persze, hogy nő van a dologban. Egy lány. Nem régen ismerkedtem meg vele a Windischék zsurján. De nagyon megbarátkoztunk és azóta találkoztunk egy párszor. Gerbeaudnál, Kollegersskynél, meg a szigeten. . . . Nagyon jó módu lány!

Hirtelen megállt, odatámaszkodott az asztal szélehez és a fejét ingatva, kicsit keserűen mondta:

— És éppen ez a baj! Hogy jó módu. Több-annál, — gazdag! Én pedig koldus vagyok a fizetésemmel. Mit is kezdjek ezerhatszáz koronával? Mondjuk, hogy minden mellékessel, remunerationál, percenrel együtt egész kétezer koronáig állok. De mi ez? Neki a zsebpénze is van talán ennyi!

— Nem tudom érteni a dolgot, — mondtam. Hiányzik még minden ok belőle, a mi ezt a nagy elképedtettséget okozhatná. Szerelmes vagy, ennyi a tény. Az utadban nem áll semmi, vagy ha áll is, idővel elmúlik. Mi hát a baj? Ezt mondd meg!

Megint végigsétálta a szobát, megállt az ablaknál. Egy kicsit bámult ki az utcára, azután visszafordult.

— Hát nem bánom, — szólt — elmondom. Talán te is tudsz valamit tanácsolni. Hanem előbb — megbocsáss, — lefekszem. Te meg dőlj végig ott a diványon. Mondanám, hogy aludj itt, de azt hiszem úgy sem fogadnád el.

Odament a mosdóhoz és vizet öntött a tálba. Hanem a mondanivalója már nagyon feszítette a torkát, mert mindjárt bele is kezdett:

— Ott a zsúron mutatott be neki Horváth Laci. Nekem azonnal nagyon megtetszett. Tudod, éppen az a zsáner, amelyik az én ízlésem. Közepes, de nagyon szubtilis termet, szőke haj, inkább szürke mint kék, kicsit éles, kicsit könyves szem, — szép volt. Sejtettem, hogy gazdag, mert nagyon drága ruha volt rajta. Egész kis felhő csupa antik csipkéből. . . . meg egy gyémántcollier. . . . és egy gyönyörű bouton. . . .

Levette a kabátját. Az ing ujjja teljesen le volt szakadva és csak egy tű tartotta össze a vállnál. Grotteszk látvány volt, mikor a tűt

kihuzta és a mandzsettájával együtt az egész ingujjat a kezefején huzta le. . . .

— Volt rajta egy kis vagyon, — folytatta. Én mellette maradtam és vele is foglalkoztam egész este. A vége az lett, hogy meghívott három napra rá hozzájuk. El is mentem. Nahát amit ott láttam, az pompás volt. A Fasorba van a villájuk — az a kis gótikus babaház ott közel a ligethez — de az a kis fészek telve mindennel, ami butorban, szőnyegben, képből, porcellánban nagy értéket képvisel. Ugy sugdosták, hogy a sevresi porcellán, amiből kávéztunk, testvérek között is megér kétezer koronát. . . .

Kabátját, mellényét, ledobta egy székre. Ott ült az ujjatlan ingben és a cipőjét huzta. És a huszonöt koronás fél lakkecipő alól rongyokban került ki a lilahimzéses harisnya feje. Észre is vette a megütődést az arczomon, mert végignézett a földreest ingujjon, meg a rongyos harisnyán és egy kis keserű mosolygás ült az arczán.

— Cifra nyomoruság ugye? — kérdezte. De nem tehetek másképp. A pénzemet megeshi a felső ruha. A szabóm akár mindennap végrehajthatna. . . . Hát a fehérneműre nem telik. . . . Így bizony nincs is! . . .

Hirtelen eszébe jutott az elbeszélése és egyszerre eltűnt a keserűség az ajka szegletéből. Tovább beszélt:

— Az apja, meg az anyja is nagyon jól fogadtak, jól is éreztem magam. Egész este Irénkével. — Mert Irén a neve — mulattunk. Ő velenczéről mesélt nekem és meg Fiuméről neki. Azzal váltunk él, hogy én nagyon szeretném látni Velenczét, ő meg Fiumét. Azóta kétszer voltam ott. Tegnap másodsor. . . . És tegnap csapott le a villám!

Bedobta magát az ágyba, a térdét felhuzta és a fejét a két fölemelt kezére tette. Azután megint mondta:

— Irénke nagy örömmel fogadott és azt mondta, hogy az én kívánságom teljesül, mert ők egy hét múlva leutaznak hat napra Velenczébe és számítanak rám, mert tudják, hogy akkor már vakációra leszek. A költség nem lesz sok, — vagy háromszáz korona. . . . Hát látod, ezért van minden! Honnan vegyem én a háromszáz koronát? Ma még nem tudom. De úgy lehet, holnap már a zsebemben lesz. Mert ennek muszáj meglenni. És törik-szakad, én megszerzem a pénzt! Milyen gyönyörűség lesz, — hat napra odacseppenni a nagyok, a gazdagok, a hatalmasok közé. . . . Leereszkedőn fogadni alázatos és irigy emberek dörzsölődéseit. . . . És együtt Irénkével, . . . hat napig. . . . Velenczében! . . .

Már könnyökölt az ágyban. Az arcza kipirult, a szeme ragyogott és hevesen gesztikulált a mint tovább beszélt.

— Mert — minek tagadjon — örül vágyat érzek nagynak és gazdagnak lenni! Körülvenni magamat mindennel, a mi drága és szép. . . . És körülvenni mindezzel Irénkét. . . . Hiszen csak az ő kedvéért akarok gazdag lenni. . . . Meg talán az én hiúságomért is. . . . Én néha azt érzem, hogy velem a sors rettentőt tévedett. Nekem gazdagnak kellett születnem! Mert én imádom az aranyat és tudok kultuszt üzni a drágaságokkal. . . . És ez nem hogy nyugodni. . . . Hogy miért nem lettem gazdag? . . . De még leszek az! . . . Kell, hogy legyek, ha a lelkeim árán is! . . . Mert azt is odaadnám. . . . És akkor én mondanám Irénkének: Jöjj velem! . . .

Lázasan beszélt már, félig ülve. A hálóing lecsuszott vékony karján és szétnyílt a mellén. A gyertya nagyokat lobbant. Az én szemem pedig végigszaladt a szobán. Az ing és a harisnya. . . . a rongyok. . . . az üres szekrény! . . . És ott a másik világ, a mit ő lát most, . . . drágakövek, . . . szép asszonyok. . . . egy szép és gazdag lány! . . .

Elég volt. Éreztem, hogy most már magára kell hagynom, hogy építse a légvárakat magának, még szebbre, még magasabbra. . . . Mi kor megállt egy percze, csendesen szóltam:

— Elég már a gyertyád! Én elmegyek! Szervusz!

Nem felelt semmit. Talán észre sem vette, hogy elmentem. Visszanéztem rá és csendesen, óvatosan csuktam be magam mögött az ajtót. . . .

R.

Nyilt-tér.

E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

GRÜN ADOLF

rimaszombati szállítóval szembeni 210 korona követelésemet eladom. — **Czim:** a kiadóban.

Lakás változtatás.

Tisztelettel hozom Rimaszombat város és vidéke nagyrédmű hölgyközönségének szíves tudomására, hogy

női kalapüzletemet

folyó évi **szeptember hó 1-től** kezdődőleg a **Rákóczy-utca 6. szám** alatti **Marikovszky-féle házba** helyeztem el.

Egyben tudatom a mélyen tisztelt vevőközönséggel, hogy az őszi- és téli időnyre szükségendő legújabb divatu

kalapujdonságaim

igen nagy választékban már megérkeztek és kérem, hogy szükségleteiknek beszerzése végett üzletemet felkeresni szíveskedjenek.

Gyászkalapok azonnal elkészítettnek.

Kiváló tisztelettel:

Özv. Hrecska Lászlóné

női kalap divatárusnő.

1—*

JELLENLEG
LEJÓBB TAKAREKTÜZHELYEKET
GYÁRTJA!
HLOZEK JÁNOS CÉG
RIMASZOMBAT, TELF. 47
50/TÜZELŐ
ANYAGMEGTAKARÍTÁS NAGY
KÉPES ARJEGYZEK INGYEN

ELADÓ EMELETES HÁZ.

Rimaszombatban **Kossuth-u. 24. sz.** ház, melynek földszintjén **két bolthelyiség** és egy lakás, az emeleten pedig egy 4 szobás lakás van, a hozzátartozó mindentéle mellékhelyiségekkel szabad kézből eladó. — A vételár- és feltételek felől értekezni lehet ugyanott **Gondkievits Ferenczné** tulajdonossal.

7—*

Kiadó üzlethelyiség és több magánlakás.

A város legforgalmasabb helyén, a főter közelében, **II. Rákóczi Ferencz u. 10. szám** alatt levő teljesen ujonnan épült sarok emeletes épületben egy üzlethelyiség raktárral együtt kiadó: továbbá ugyanott: a mai kor igényeinek megfelelő, vízvezetékekkel ellátott **egy 4 szobás és két 3 szobás lakás** mellékhelyiségeivel együtt **november hó 1-től** bérbeadó.

Értekezhetni lehet: 11—*

LIPTHAY LÁSZLÓ tulajdonossal.

Tanulóul.

egy 13—14 éves fiu — ki magyarul helyesen írni és kifogástalanul olvasni tud, **nyomdász-tanulóul**; továbbá egy másik 13—14 éves fiu — ki írni és olvasni tud — **könyvkötő-tanulóul** felfogadtatik **id. Rábely Miklós és Fia** rimaszombati könyvnyomdájába és könyvkötészetébe.

Hirdetéseket

mérsékelt áron

e lap részére

elfogad

a kiadóhivatal

Tompa-utca 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.

Egy hold belsőség,

a vásártérrel szemben, szabad kézből eladó. — Venni szándékozók értekezhetnek:

e lap kiadójával.

2—*

Hirdetmény.

2556. sz. — Miután a nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur folyó évi 40572. III. szám alatt kelt leiratával elrendelt kisajátítási eljárás az 1849/kb. számú határozatban körülírt módon annak idején kellőképen közzé nem tétetett és miután a Miniszter ur megengedte, hogy a **Miskolcz-füleki vasutvonalon Ajnácskő község** telekkönyvbeli ingatlanoknak a bemutatott tervek szerint szükséges kibővítése kisajátítási díjazás mellett is foganatba vehető, köztudomásra hozom, hogy

ezen az 1881. évi XLI. t.-ez. 33. és következő §§-ain alapuló eljárás vezetésére a vármegyei közigazgatási bizottság 2556. számú határozatával én alólirott bizattam meg s hogy a vezetésem alá helyezett bizottság eljárását Ajnácskő vasuti állomás felvételi épületében **folyó évi október hó 22-én** délelőtt 1/2 10 órakor kezdi meg. Továbbá felhívom a közönségnek figyelmét arra, miszerint a kiküldött bizottság a kisajátítási törvény 34. §-a értelmében a ki-

sajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg fog határozni, ha az érdekeltek közül a tárgyaláson senki sem jelenik meg, felhívom az érdekeltség összes tagjait, hogy a kitézött tárgyalási helyen és időben megjelenni s a tárgyalásban részt venni saját érdekében álló feladatának ismerje.

Rimaszombat, 1912. szeptember hó 27. én.

2—3

Lukács alispán,
mint a kiküldött bizottság elnöke.

VADÁSZ

CZIPŐK és CSIZMÁK
kaphatók és rendelhetők a
Kovács Zsigmond-féle
cipőüzletben **RIMASZOMBAT,**
Deák Ferenc-u. 8. szám.

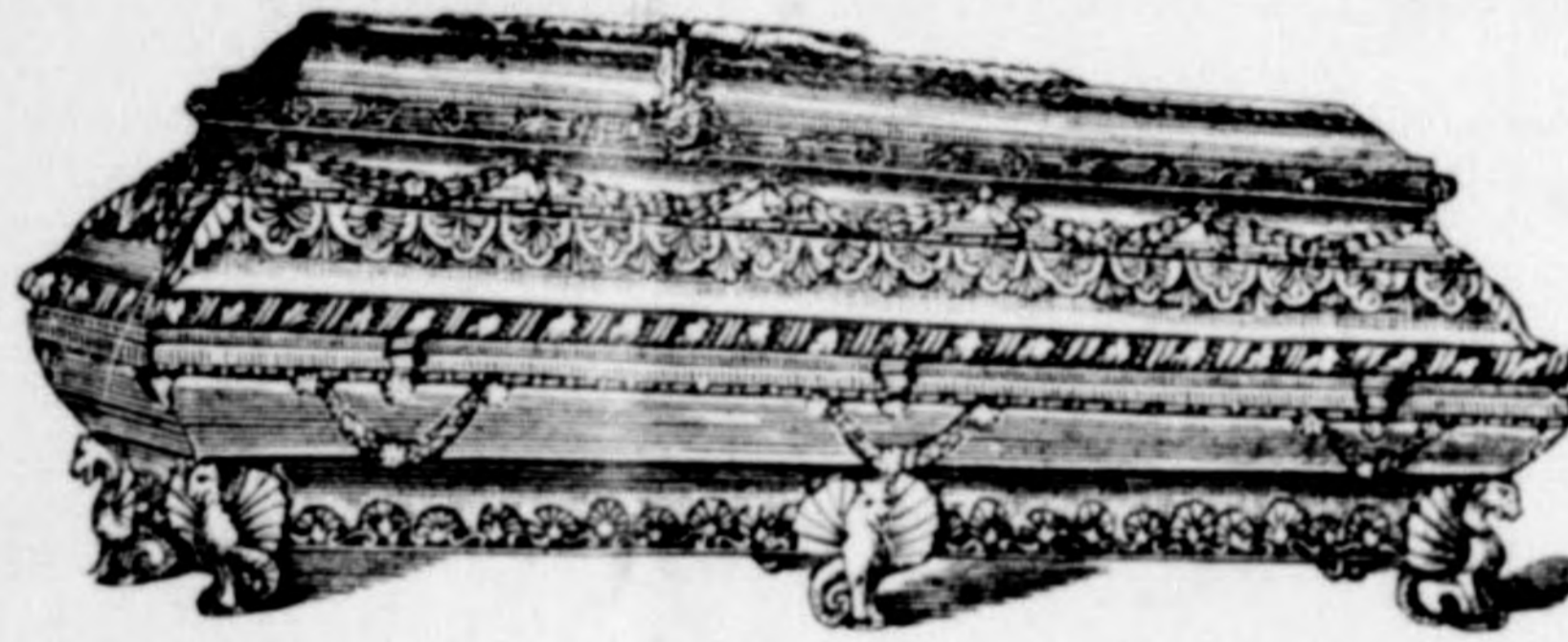
ZAVADSZKY EDE ezelőtt HOLLÓSY JÓZSEF

6—*

TEMETKEZÉSI VÁLLALATA

RIMASZOMBAT, DEÁK FERENCZ-UTCZA 24. SZ.

Van szerencsém a helybeli és vidéki tisztelt közönség szives tudomására hozni, hogy a néh. **HOLLÓSY JÓZSEF**-féle temetkezési vállalat a **Deák Ferencz-u.**

„**ZSUFFA**“-féle házban van elhelyezve, hol nagy raktárt tartok mindentéle **érec- és fakoporsókból,**

valamint a temetkezésekhez szükséges összes kellékek s felszerelésekkel, minélfogva azon helyzetben vagyok, hogy bármilyen díszes vagy egyszerű temetések rendezését, nemkülönben a temetésekkel járó összes

teendőket, hullaszállításokat és exhumálásokat is, a legszolidabb feltételek mellett vállallhatom. — A helybeli és vidéki n. é. közönség jóakaratu pártfogását tisztelettel kéri:

ZAVADSZKY EDE RIMASZOMBAT, Deák Ferencz-utca 24.

426—1912. szv. szám.

Debreczeni m. kir. állami méntelep-parancsnokság.

Árlejtési hirdetmény.

A debreczeni m. kir. állami méntelep eperjesi, debreczeni, turjaremetei, rimaszombati, szatmárnémeti és jászberényi osztályaiban elhelyezett katonai legénység részére az 1912. év november hó 1. ső napjától 1913. év október hó végéig szükséglenő

kenyér és kemény tűzifa,

valamint ugyancsak a fent jelzett időszakban az eperjesi és turjaremetei osztály ménállománya részére szükséglenő **széna és alomszalma,** továbbá a **rimaszombati osztály** ménállománya részére szükséglenő **széna** biztosítása czéljából **1912. évi október hó 16-án, délelőtt 10 órakor,** mind a hat osztály részére, a debreczeni méntelep számvevő irodájában írásbeli, zárt ajánlati árlejtés fog megtartatni.

A takarmány szükségletre megjegyeztetik, hogy a termelők nemcsak az egész mennyiségre, hanem 100 métermázsásra is tehetnek ajánlatot. Egyenlő ajánlatok esetén a gazdák és gazdasági szövetkezetek ajánlatai előnyben részesülnek.

A közelebbi szállítási feltételek a debreczeni m. kir. állami méntelep számvevő irodájában, továbbá az eperjesi, turjaremetei, rimaszombati, szatmárnémeti és jászberényi méntelep osztály parancsnokságoknál megtudhatók, a hol a szállítási feltételek füzete is megtekinthető és ahonnan az árlejtési hirdetmény kívánatra megküldetik.

Debreczen, 1912. évi október hó 2. án.

Debreczeni m. kir. állami méntelep-parancsnokság.